

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — — 12 frt.
 Félévre — — — — 6 „
 Negyedévre — — — — 3 „
 Egy hóra — — — — 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276 sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek.
 Ferencz József-tér,
 Bauer-féle ház
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap.
 vasár- és ünnepnapo
 kivétellel.

A szerbiai választások.

Nagybecskerek, márczius 13.

A szerb szkupstina választások vég-eredménye még nem ismeretes, de már az eddigi eredmények meglehetősen pontos áttekintését engedik meg a parlamenti helyzetnek, a mint az alkalmasint alakulni fog a szomszéd államban. Meg lehet állapítani, hogy a választások úgy a kormány, mint a radikális ellenzék reményei ellen ütöttek be. A liberális Avakumovics-kabinet kétharmad többségre, a radikális párt pedig arra számított, hogy az ország közvéleménye mellette fog nyilatkozni. Ennek egyike sem történt. A liberális többség, mely minden valószínűség szerint létre fog jönni, számára nem lesz valami nagyon erős; mindenestre messze mögötte fog maradni az álmódott kétharmad többségnek. Ellenben a radikálisok bizodalma is füstbe ment Barmit tartson valaki az eszközökről, melyekkel Avakumovics és R. baracz urak a szerb népet két hónap óta megdolgozták, az tény, hogy az ország nem a hivatalból kizsoritott Pasics minisztérium mellett nyilatkozott, hanem ratifikálta azt, a mit a radikálisok annak idején „Risztics új államcsinyjének” mondtak. Persze európai fogalmak szerint nem volt éppen kifogástalan a liberális minisztérium választási technikája. A radikális prefektusokat elkergették, a radikális községi előljárókat részint felfüggesztették, részint meg éppen bebörtönözték, és végül, közvetlen a választások előtt a csendőrség lövései által győződtek meg a radikális érzelmű köz-
 jegek a liberális politikának a radikális felett való fenőbbségéről. Ehhez azonban nekünk külföldieknek semmi közünk. Az Avakumovics minisztérium többségre tett szert s e ténynyel be kell értünk. Hoz-
 szük, meg is tehetjük ezt teljes nyugod-
 ban. Nagyobb oroszbarát, mint a Pasics-
 kormány volt, a liberális uralom sem le-

het. De tekintettel arra, hogy a liberális pártban több intelligencia és államférfiu tapasztalat van, mint a radikálisban, — szabad remélnünk, hogy Avakumovics ur kormánya jobban viszatartja majd platonikus oroszbarát érzelmeit, mint közvetlen elődei tették. A politikai felelősség érzése elveszi a szerb pártok kedvét, hogy orosz rajongásukat ténylegesítsék, miheiyat kor-
 manyra jutnak. Barki székeijzen a belgrádi kormánykonakban, az osztrák-magyar befolyás tulnyomó hatalmával számolnia s a monarchiával való összeférésre töreked-
 nie kell, mert a monarchi jóakarata sok előnyt nyujthat a szerb népnek, mig az ellenkező végzetes lehet reá érve. A liberális kormánynak elég korán lesz alkalma, Ausztria és Magyarország iránt loyális érzelmeinek tanúsítására. A kereskedelmi szerződés monarchiánkkal szőnyegre kerül s a skupstinában oly vitákat kelt, melyek a hatalom jelenlegi birtokosainak Szerbiában megadják a lehetőséget, hogy biztosítsák maguának azt, a mire látszólag nagy súlyt fektetnek: t. i. az osztrák-magyar nagyhatalom rokonszenvét. Kisztics ur, a ki magas állása daczára még mindig vezérszelleme a liberális pártnak, jól tudja, mily értéke van Szerbiára nézve a mi barátságunknak. Reméljük, fel fogja használni befolyását, hogy a skupstinával elfogadtassa a maga nézeteit, a monarchiánkkal való jó viszony hasznos volta felől. Ausztria-Magyarországnak, ha éppen akarná, a sokszoros hatalatorozás jogczimét is érvényesíthetne Szerbiával szemben s különösen hivatkozhatnék ama szolgálatokra, melyeket Andrassy gróf a berlini kongresszuson és Kaluoky gróf Slivnicza után tettek a szerb népnek. Szerbia érzelmeire azonban nem hivatkozunk. Beérjük azzal, ha a szerb államférfiak okos érdekepolitikát folytatnak. Mert ennek az évek sora óta kemény csapások által üldözött nemzetnek legfontosabb érdeke, hogy lemondjon min-

den külügyi aspirációról, csupán a bel-
 ügyi maga összeszedés feladataira huzód-
 jék vissza és kövessen el mindent, hogy megtartsa magának Ausztria és Magyar-
 ország rokonszenvét.

Bomlás a függetlenségi pártban. A függetlenségi pártban összeüttek a veszerferfiak újra. Évekkel ezelőt kezdődött meg e párt bomlása, akkor lépett ki ugyanis onnan Ugron Gabor vezetése alatt a legtehetségesebb tizenegy férfi. Növelte a párt bomlását az a személyes ellenszenv, melylyel Eotvos Károly és Polónyi Géza egymás iránt viselteknek. A függetlenségi párt szombatn este bizalmas eszmecsereét folytatott Polónyi Gézának a tegnapelőtti képviselőházi ülésben a pártelnökre vonatkozó közbeszólása felett, melyre nézve Polónyi kijelenté, hogy azt minden irányzatosság nélkül tette, a miben egyhangulag megnyugodtak. Ezután indítvány tette, hogy a párt némely hirlap személyos támadása ellen nyilatkozatot tegyen közzé. Hosszabb eszmecsere után a párt egyhangulag annak jegyzőkönyvi kimutatására szoritkozott, hogy a párt részéről ezen alaptalan gyanúsításokkal szemben a pártelnökkel teljes szolidaritásban áll.

Választások Szerbiában. A „N Fr. Presse“ jelentése: A felelvatalos „Zasztava“ jelenti, hogy a délig beérkezett jelentésekből a kormány többsége derült ki. A liberálisok falragason a kö-
 vetkezőket teszik közzé: „A kormány eddig 75 mandatum felett rendelkezik. A radikálisok ha-
 zug híreket terjesztenek; nem igaz, hogy 80 képviselőjelöltjük győzött. Ne higgye ezt el senki, mert ez hitvány hazugság.“ — A radikálisok vezérei azt állítják, hogy pártjuk az országban legalább 60 mandatumot nyert.

A felemelt napidíjak. A főrendiház köz-
 jogi, törvénykezési, penzügyi, közgazdasági és közlekedési bizottsága tárgyalás alá vette az indemnitás meghosszabbításáról szóló törvény-
 javaslatot, melyet a bizottság minden vita nél-
 kül elfogadott. Az országgyűlési képviselők tisz-
 teleidijának átalány összegben leendő megalla-
 pitására vonatkozó törvényjavaslatot rövid vita

róla egyszerre mint a mesebeli királyfiról az ab-
 rincok, a prüsszögő vasparipa nem veri feltöb-
 nyugalmát, meghalt, eltemették az utolsó fur-
 mányost.

Az ő krónikáját akarom elmesélni.

Vadkert városa híres volt hajdan fuvaro-
 sairól. És a híresek között leghíresebb Csernyi Péter uram. Messze földön nem akadt párja az ő négy tátoának, ha kihajította a portájáról, nem járt egyéb a nyomán csak a szellő.

Hanem persze volt is jussa hozzá! Mert ha ez a nemes vármegye lajstromot vezetne ne-
 ve-lökötőiről, messze hátra kapaszkodnék családfája a régi jó dökbe, a fuvarosok arany ko-
 raba.

Mert hej! az volt ám az igazi jó világ! A mikor a Karpátoktól Adriáig járta a delizsáncz meg a furmányos, nem vette el a szegény ember keresetét a prüsszögő vasparipa, ha hazakerült a gyerek Taljánországból, a katonaságtól, a mi keveset testált rá a szülője és addig híven őrzötték az atyafiak, ssekérbe, lóba verte, bele csak egy-két fordulót tett és tele volt a zacskó lázsiással. Akkor csak két dolognak volt becsa a magyar ember előtt, a lónak meg az asszony-
 nak. Hiszen mondja az a nóta is:

„Szép asszonynak, jónak

A jó járó lónak

Kár megöregedni!

No persze, ma már más nótát fuj a német,

A szomszód Patakon az uraság árendása, az Áron szomszód főzte akkortájt a slivoviczát. Abban a fészekben, a mely alatt Kossuth kocsija állott egy éjjel, mikor 49 ben menekült, nagyra van a familiája vele még maig is. Hanem annak is más volt akkor a módja. Nem csináltak ekkor annyi czeremoniat vele mint mai napság, mégis jobb volt Torokkal mérték az erejét jobbadan, nem avval a sok mindenféle üvegszárszámmal,

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Xenilák.

I.

Három polgár élt Budán,
 S mindennap délután
 Jöttek össze szint egyszerre,
 Ugyanegy korcsmában serre.

Mindenkinek lánya volt,
 S mind a három lány dalolt,
 S a dal mellé zongorázott
 De udvarló se hibázott.

A mamák szinte külön-
 Fogtak don Juant fulón,
 S nem gondolva férjjel, lannyal,
 Mulatoztak don Juannal.

Ez így tartott éven át,
 Senki sem unta magát,
 Mig (nem jut eszembe dátum),
 Közbe jött valami fátum.

II.

Megjelentem az estélyben,
 Thea volt a mennyi kellett;
 Beszélgettünk Rossiniről
 S Lisztről a burgonya mellett.

Később tartósab kérésünkre,
 Zongorához csücsült Mali,
 S úgy énekelt mint egy jércze —
 Háromhónapos — kanali. —

III.

A homlokon székel az ész,
 A szemekben van a lélek,
 A vonásokban a jellem,
 Az ajkakon az ítelet.

A ki minduntalan s könnyen
 Tud sirni, vagy tud nevetni,
 Az soha sem tud igazán
 Se gyűlölni se szeretni.

Lauka Gusztáv.

Az utolsó furmányos.

Mathézer Mártonról.

— A „Torontál“ eredeti tárczaja. —

Eltemették a vén Csernyi Pétert. Behan-
 toltunk vele egész felszázadot, messze földön is
 merte mindenki az öregot — hogyne ismerték
 volna — az utolsó furmányost! Tulélte magát
 szegény rég, csak keret volt évek óta, melyből
 kikopott a kép. Ott van még a konyhója a vasut
 töltése mellett, utolsó pillanatig onnan nézett
 farkasszemet legnagyobb ellenségével, a vas-
 paripával.

Naphosszat ott bujta az oduját, csak akkor
 vánszorgott ki belőle pár pillanatra, mikor a kö-
 zeledő gőzös prüsszögését hallotta. Ilyenkor aztán
 leemelte széles karimaju kalapját a töltés mellett,
 melléje telepedett maga is és égfelé fordított szem-
 mekkel rakta egymásra ránczos tenyereit. Meg-
 deresedett haja vaskos fürtökben bomlott végig
 széles vállán, termetes homlokát redőkbe verte a
 keserű fájdalom.

Évek hosszú sora óta így kereste az öreg
 istenét:

Én uram teremtem, minek hagytál ennyire
 megőszülni, minek hagytad megérnem ezt a napot!
 Csapja agyon a menykő azt a vasparipát!

Harmancz évvel ezelőt kezdte először, azóta
 ismétli minden nap néhányszor. Csapja agyon a
 menykő azt a vasparipát!

Mert hej! nehéz lanczokat zöfgetett az öreg,
 az idő vas fogja nem birt rajtuk léket vágni évek
 hosszú sora óta, de ma utoljára tette, lehullottak

után változatlanul elfogadta a bizottság. Beható vitára szolgáltatott alkalmat a bizottság ülésének harmadik tárgya, a tisztviselői illetmények szabályozására s a megyei törvényhatóságok állami javadalmasításának felemelésére vonatkozó törvényjavaslat, a melyhez a bizottság végül szintén minden módosítás nélkül hozzájárult. A bizottság ülése délutáni harmadfel órákor ért véget.

† Hölzl Lőrincz.

Hölzl Lőrincz nyugalmazott tanító hó 12-én meghalt.

Hölzl azon kevesek közé tartozott, kik kerültek a lármás feltűnést, de csendben, a világ zajától félrevonultan annál többet dolgoztak.

1824-ben született. Kis-Komlós községében. Tanítói családból származott. Iskoláit Szegeden és Hódmezővásárhelyen végezte a magyar nyelv elsajátítása vegett, a kepezetet pedig Temesváron s miután az akkoriban szokásos tanítói bizonyítványt megszerezte Bécsbe, majd Nagyvaradra ment zeneismeretnek gyarapítása érdekében s ez időtől fogva paedagogiai tanulmányai mellett szabad idejének legnagyobb részét zenetanulmányokra fordította. 1844-ben Bocsarra, 1849-ben bocsári tanítónak lett megválasztva, hol boldog emlékü főspanunknak, vándorúriai Hertelendy Józsefnek volt hosszabb ideig zenetanítója. 1849-ben Nagybecskerekre kapott meghívást, mely idő óta egész 1883-ik év végéig, tehát 34 éven át a város tanügyének mindenkor buzgó és lelkesült harcosza volt. Az ötven éveken, midőn az iskolakönyvek és iskolarendszer lejegyezésén atalankítottak, midőn egész tanügyünk nagy változásokon ment keresztül. Hölzl mint a tanítók egyik vezetője vett tevékeny részt a mozgalmakban.

Midőn 1867-ben a „Delmagyarországi tanító egyesület” alapított, az elhunyt az elők és legbuzgóbbak közé tartozott az alapító munkálatok végzésénél a nagybecskereki fiókegyetnek több éven át volt buzgó főnöke. Igen sok gyűlésen érdekes értekezéseket tartott s aig merült fel valamely kérdés, melyhez becses, a gyakorlati életből merített gazdag tapasztalataival hozzá nem járult volna.

A „Delmagyarországi tanító egyesület” zenei szakosztályának számos éven át elnöke volt és a tisztviselőknek a legnagyobb elismeréssel méltó buzgósággal felelt meg. Irt tankönyveket, melyek annak idején igen szeles körben el voltak terjedve, mert a jobbak közé tartoztak. A paedagogiai szaklapoknak szorgalmas és tehetős munkatársa volt s dolgozatai a nevelés és oktatás körébe vágó kérdéseket mindig igen talpraesetten tárgyalták. Különös kedvelője volt a zenének s mint zeneszerző nagyon figyelemreméltó munkásságot fejtett ki s nem mindennapi elismerést vívott ki magának. Zeneszerzőmunkáinak száma meghaladja a kétszázat, melyek közül „A hazaért” című induló elsőrendű pályadíjat nyert, a „Borura derű”, „Magyar zenekep a fenséges trónörökös párnak”, „Hazai hangok” stb. című darabjai pedig a legmértvőbb körökben kiváló elismerést nyertek. Városunk közelében is figyelemreméltó tevékenységet fejtett ki. Több éven át volt a városi képviselő-testületnek tagja, a nagybecskereki népbank részvenytársulatnak pedig halála napjáig volt választmányi tagja.

a melyiken úgy se tud a magyar ember eligazodni. Ha huzott belőle az ember egy jó kortyot, rácsapott a pohárra a tenyerével, ha vékonyan gyöngyözött, egyszer habos volt a neve, az erősebbet kétszer habosnak hívták, legjobb volt a habon habos szilviorium.

Nohát ilyen gyártott az Áron szomszéd Patakon. Minden héten elkészült belőle egy öt akós hordóval és minden héten elszállította a vidék első fuvarosa, Csernyi uram Pestre. Egy nap alatt megfordult vele hűségesen.

Egyszerre aztán híre kerekedett, hogy megindult a vasparipa Vácra Pestre. Ez a legrégebbi vasut az országban és hogy az a paripa tulatesz még a Csernyi uram négy tátoasan is.

Csernyi Péter mosolygott, mikor hallotta: Csak hunczut a német — hiába — hamarabb elkopik annak a vas kereke, mint az ő lovának a patkója, mert a lónak meg volt a keletje, mióta a világ áll, meg is lesz mindég, ha meg már a lovából is kiudják a magyar embert, úgy se ér az élete egy pipa dohányt.

Ugy járta a szóbeszéd különben is, hogy nem igaz móddal szuszog az a vasparipa, az ördög malmára hajtja a vizet az is, a ki hajtja, az is, a ki ráül. De ha beszéltek is róla szélben-hosszában, még nem igen akadt olyan legény a környéken, a ki rajt is ült volna.

Hanem mikor az Áron szomszéd egyszer csak azzal állt elő, hogy már ezután a slivoviczát csak Váczig kell szállítani, onnan meg a vasut visszi tovább, mégis csak saeget titott Csernyi uram fejébe a dolog.

Mint néptanító derekasan megállta helyét, mint egyleti tag a legfáradhatlanabbak közé tartozott, mint szeszszó a jelesebbek között foglalt helyet, mint polgár minden közügy iránt élénken érdeklődött, mint ember pedig a legjobbak közé tartozott, mert lényé mindenféle jószágot és szeretetet árasztott, jelleme pedig oly tiszta volt, hogy hosszú, munkáséletpályáján azt sohasem homályosította el, amely fölnek árnyéka sem. Hogy mennyire köztiszteltben állott az elhunyt, azt láthattuk 1883-ban, midőn szembetegsége miatt hosszas 40 évi működése után nyugalmába vonult, midőn a nagybecskereki tanítói főkegyelet, a felettes tanhatóság, a városi előjáróság, a tanítványok, kartársak és jóbarátok oly fényes jubileumot rendeztek tiszteletére, mely csak nagyon kevés kiválasztottnak jut osztályrészül.

Családi élete derült és boldog volt, mert néhány év előtt jobb létre költözött hitves társának példátlanul hű és szerető férje, gyermekeinek pedig gondos és majdnem tulságig szerető atyja volt. Tiszta és munkás élete érdemessé tették volna arra, hogy élte fogytáig boldog legyen, de sajnos őt sem kímélte meg a sors a csapásoktól, melyek gyakran épen azokat sújtják, kik azt legkevésbé érdemelték meg. Imádság szeretet neje halála óta sokat szenvedett, mert mindig beteges sőt többször súlyos beteg volt. Ehhez járultak a gyermekeit ért szerencsétlenségek, melyek szegény öreg napjait nagyon borúsakka tették.

Gyermekeinek, kartársai és polgártársainak szeretete, tisztelete és elismerése követi őt a sírba.

Nyugodjék bekében!

HIREK.

A megyei közigazgatási bizottság ma délelőtt 10 órákor tartotta meg a főspani kis teremben rendes havi ülést, melyen Rónay Jenő főspan elnöke alatt jelen voltak: Daniel Laszlo főspan, Poroszkay Bela m. főügyész, dr. Mihailovich Ödön m. arvaszéki elnök, dr. Piechl Sándor m. főorvos, Steinbach Antal kir. tanfelügyelő, Talapkovich Vazul kir. pénzügyigazgató, Piukovich Janos kir. ügyész, Goszleth Lajos kir. mérnök, Csavossy Gyula, Kovách Ágost, Karácsonyi László, Tallan Jenő, Babits József, Schwarz Mihály biz. tagok és Szilágyi Albert m. aljegyző.

Elmaradásukat igazolták: Nikolics Feodor báró, dr. Dellmanich Lajos m. h. főjegyző, Várady Mihály, Vecsey István, Vinczevidy László biz. tagok.

A szakelőadók havi jelentéseiből kiemelhetjük a következőket:

A kir. pénzügyigazgató bejelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy a f. évi február hóban befolyt egyenes adóban 571,676 frt 58 kr., hadmenességi díjban 2586 frt 37 kr., míg a múlt év hason szakában befolyt egyenes adóban 555,603 frt 99 és fél kr., hadmenességi díjban 1346 frt 22 kr., tehát az 1893 évi február havi befizetési eredmény a múlt événél kedvezőbb.

A kir. tanfelügyelő bejelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy Bresztovác volt határvideki községben eddig két községi iskola létezett egy egy tanteremmel és egy egy tanítóval és pedig egy szerb és egy német tannyelvű. Ezen két iskola f. évi szeptember 1-től

meg fog szűnni, helyébe pedig egy hat tanteremű és hat tanerővel bíró állami elemi népiskola lesz felállítva. Istvánföld községben eddig szintén egy községi iskola állott fenn két tanteremmel és két tanítóval. Ezen iskola is még az év folyamán meg fog szűnni, helyébe állami elemi iskola léptetik elötte. Zichyfalva községében egy két osztályú állami iskolának f. évi szeptember havában leendő élet-eléptetése már biztosítva van. Az úrményházi községi iskola államosítása és egy új tanostályi leendő kibővítése iránt a tárgyalása folyamatban vannak.

A főmérnöki jelentése szerint a törvényhatósági kiépített utak járpályái rendben tartottak, azonban a kiépítetlen utakon a rendkívüli kedvezőtlen időjárás folytán a közlekedés nehezen volt eszközölhető. Az állami közutak járpályája jókarban tartatott.

A megyei főorvos bejelentette a bizottságnak, hogy február hóban a halálokok gyanánt szereplő betegség közül a difteritiz még mindig szedte áldozatait. Bejelentette továbbá, hogy a m. kir. belügyminiszter f. évi február hó 28-án a cholera járvány esetleges felléptének megakadályozása vegett az óvintézkedéseket magukban foglaló terjedelmű körrendeletet adott ki a hatóságoknak, mely rendelet alapján a szükséges intézkedések megtételét különösen figyelmezteti a miniszteri rendeletet a hatóságokat a vágóhidak és meszárszerekre. Megemlíjük itt, hogy a kolera Oroszországban még mindig fenyegeti a közegészségi ügyet.

A királyi ügyész jelentése szerint a nagybecskereki fogházban február végevel maradt törvényszéki elítelt rab: 72 férfi és 4 nő, törvényszéki vizsgálati fogoly: 8 férfi és 1 nő, és járásbírói elítelt fogoly: 1 férfi. — A foglyok közül más fegyintézetbe szállított február hóban kétfő, elhalt egy és beteg volt 10 fogoly. Feltételeken szabadságra bocsátott 3 fogoly.

A jövő havi ülés határidejűl, tekintettel a husvétii ünnepekre, apúlis hó 1-ének d. e. 10 óraja tüzetett ki.

Az ülés háromnegyed 1 órákor ért véget. Az ülésen közel 180 ügy tárgyalott le, közte 91 adóügy, több felebbezett és kervényi ügydarab.

Árvi hírek. A nagybecskereki tiszaszabályozási társulat sürgönyei a következők: Tisza Török Becsénél reggel 8 órákor, 433 cm. 0 felett, hőfok 4 C., Duna Ujvideknél 502 cm. 0 felett, hőfok 1 C., Zimonynál 566 cm. 0 felett. Gombosnál 524 hőfok 1 C., Ujvideken 502, hőfok 5 C. A vízállapot zavaros, csakis Gombosnál tiszta. Az időjárás mindenütt derült.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Magyar János dr. saegedi járásbírói aljegyzőt a nagybecskereki törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

A becskereki apácák baja A múlt számunkban tárgyalt ügy a tegnapi napon kielégítő befejezést nyert. Az első hírlap, mely e tárgyban nyilatkozott, a tegnapi számban elismeréseméltó őszinte nyíltsággal beismerte, hogy a közölt hírt téves információk alapján írta, az egész ediózus ügy tehát be van fejezve s mi nem kételkedünk abban, hogy a többi hírlapok, melyek a közleményt átvették, ugyanily lovgias módon fognak a becskereki apácáknek elégtelt adni.

A szilvapálinka kedvéért mindenre kész volt, olesón akarta szállítani, féláron, kért — rimánkodott, hasztalan.

Áron szomszéd csak azt bizonyozta, hogy olyanképpen kötötte a szerződést a pesti kereskedővel, hogy vasutnál törtenjék az átvétel, csak Váczig megy az már ezután fuvarral Csernyi uram nagy busan ált a szekereére.

Hát jól van! ezután csak Váczig viszem a szilvioriumot, hanem annyit mondok — Csernyi Péter szekereéről eddig soha semmi sem vezett el, nincs olyan ember a világon, a kinek valaha valamijét szállítottam és nem találta volna rendben, hanem ezért a szilvioriumért nem vállalom felelősséget, feleljen érte a vasparipa, ha olyan híres.

Hogy hogy nem történt a dolog, de bizony az megesezt, hogy az öt akós hordó mire Pestre ért, teljesen kiürült, nem maradt ebben egy mákszemnyi se a habon habos slivoviczából.

Áron szomszéd a dejtári tiszti szék elé csitáltatta Csernyi uramat.

Csernyi Péter meg is jelent hűségesen. Hozott magával egy pár tanut is, a kik látták akkor nap azt a vasparipát. Azután előadták szépen, egy nyomon, hogy milyen rettenetesen szuszogott az a vasparipa aznap, meg milyen tempóra füttyölt és ha akár mennyi ördögösség lakozik is benne, még se suszoghathott már úgy, ha el nem fogyasztotta m'r azt az öt akó szilvioriumot. De Áron szomszéd se maradt adós a válaszal:

Hogy ő is látta már azt a vasparipát, de nem látott ő ott se ökröt, se lovat, se szamarat, amelyik husta volna, de azért mégis szuszogott

meg ment, meg füttyült, hát akkor nem is kell annak abrak, mert szuszog a' mindig, aztán meg, most először szállították rajta a slivoviczát, há ha eddig el tudott a nélkül szuszogni, most se kellett az neki, hát csak Csernyi uramtól dukál azt számon kérni.

Hanem hát Csernyi uramon még se lehetett vasalni semmit. Ő feladta hűségesen, nem is vállalt érte felelősséget. Hogy pedig éjszaka odalopódzott a nyitott kocsihoz, kilyukasztotta a hordót és kimanipulálta a habon habost, azt nagy böiesen elhallgatta és csak akkor vallotta be, mikor már úgy se fogott a vasparipán se tús, se viz.

Elmultak a régi jó idők!

A delizsáncz rég belebukott a mulandóság moloch gyomrába, a fuvaros is csak arra való ma mar, hogy a vasuthoz szállítsa az embert meg a holmiját.

Hanem a vasparipa!

Az a világ. Utána kapaszkodik boldog boldogtalan, annak a nyomán keresi felvirágzását minden vidék.

A magyar ember nótája is erről szól ma már:

„Megy a gözös, megy a gözös...”

De hát ki tudja meddig szól! Ki tudja, nem üti e agyon maholnap azt is a menykő, a mint Csernyi uram kiimádkozta, az a budapesti mérnök meg kieszelte, akkor aztán fordíthatunk a nótán megint egyet:

„Megy a menykő, megy a menykő...”

— „Magyar Olvasókör.“ A nagybecskereki „Magyar Olvasókör“ szombat esti fölölvásós estélyen, ismét tömve volt az egyleti helyiség nagytörme közönséggel, mely ezuttal is szokatlan élvezetnek volt részese. Az előző megnyitót ezuttal — az előző akadályoztatása miatt, Törös Tivadar titkar tartotta, nagy derűltség közt emlíve föl — a nemet színészekre czéozva. — hogy a szomszédban hiába igyekeznek Ulah-nusokkal hódítani, mert ők, az nem tesz semmi hatást a magyar és a magyarosodó közönségre. Nyomban következett erre a Szukk Antal ur fölölvásása a „bogarakról“, mely amíg olykor a fölölvásós komoly tanulmányába engedett bepölyöntést, addig rendkívül találó idezetekkel és szellemes ötleteivel keletesen szórakoztatta, majd zajos derűltségre hangolta, a vege erős tapsosai tuntező közönséget. Simon Sándor ur szavalt el ezután rendkívül eredeti fölölvással és erős hatás mellett. Arany „Paszman lovag“ jat Nagy erdeklődéssel és ritka élvezettel hallgattak meg ezután a két zsenians nagybecskereki műkedvelő-műve-ző: Schach Sándor és Bröderne urhoigyezet, kik valóságos bravúrral játszottak el zongorán negy keze Schubert „Ouverture Rosamunde“ jat, viharos, szűnni alig akaró taposkól kísérvé, mely valóságos tombolássá változott, midőn a program utolsó pontjaul a „Kakoczi“ val ragadtak el a közönséget a nép szerű művésznők. Ezt megelőzőleg Wegling Istvan ur olvasott föl egy s megkapó részleteket „Utazási emlékeir“ ből, a Kossuthat latogató nyolczszáz magyar újaból veve kepeit, melyeknek hangulatos, itt ott melyen megindító totesse zajos tapsosra ragadták a közönséget, mely ket szerű kihívással tuntezte ki szerzőt az erdekes fölölvásásért.

— Német színészet. Thalia német papjai ezuttal nem orvendenek valami nagy partoláshoz a becskereki közönség részéről. Ugy a szombati előadás „Die Uhtanen“ mint a tegnapi „Czigany baró“ majdnem teljesen üres haz előtt folyt le, ámbár mindket előadás elég jól sikerült, különösen közönségünk régi kedvencének Remay Károlynak, a jeles komikusnak, volt mindket izben igen jó esteje.

Nem tartozunk azok közé, kik a legcsekélyebb tapintatanságot hazaurulássá fogják fel, plane ha egy harmadrangu komikus követi azt el. Mindazonáltal saját érdekeben figyelmeztetjük az igazgatóságot, ne énekelessen a színészeivel olyan bargyu dolgokat, melyek a magyarságot ha nem is sértik, de kellemetlenül erintik. Ha olyan kuplék, a minő a szó bati volt, a mikor egy komikus — a nevet nem ismerjük — azt énekelte, hogy Becskereken elég e ket magyar szót tudni: enni és fizetni, — ha ilyen mondasok ismétlődnek, alig hisszük, hogy a német színészet, mely irant ugy sem mutatkozik valami kiváló rokonszenv, jobban megkedvelnek. Tehát több tapintatot kérünk!

— „A megyei levéltár kincsei.“ A következő sorok közlésére kerettünk föl: Tekintetes szerkesztő ur! A „Torontáli Ellenzék“ márczius 12-iki száma, — fölemlítve azon körülményt, hogy a kérdéses lap erdemes szerkesztőjének azért nem bocsáthatták a megyei levéltárban betekintésre az 1848-ik évi megyei közgyűlési jegyzőkönyvet, mert az tanulmányozás végett Szentkláray Jenő dr. török becei plebánosnál van — megköveteli, hogy a megyei levéltárból kiadott aktak haladéktalanul vissza kéretessenek. E közérdeku fölszólalásra legyen szabad annyit megjegyezni, hogy a kérdéses jegyzőkönyvek és más okiratoknak visszaküldésére Szentkláray dr. ur az alispáni hivatal utján mar három izben fölszólított és a bekiüldéssel csupan azért késétt, nehogy a nedves teli időben való szállítás megartsen az iratoknak. Most azonban mar ez az akadály is elleven haritva, Szentkláray dr. ur — egy ma érkezett levelében — márczius 20-ikára jelzi az összes nála levő iratok beszállítását. Fogadja tekintetes szerkesztő ur e sorok közléseért előre is köszönetemet, melylyel maradtam stb Nagy becskereki, 1893. márczius 13. Törös Tivadar, megyei fölevéltárnok.

— Sajtópörök. A temesvári sajtóbíróshoz újabbán egész csomó sajtópör érkezett. Ezek között van az is, a melyet Bördy szinigazgató indított lapunk felelős szerkesztője, Brájjer Lajos dr. ellen, az ismeretes módosi színhazi heccz ügyében. A többi sajtópörök a következők: Jakabffy Imre és Litsek Béla krassó szörénymegyei fő és alispánok, valamint Motzidlovsky Ernő oraviczi főszolgabírónak a „Südungar Reform“, illetve Ivacs Kovács Szofron volt szolgabíró elleni sajtópöre. — Kis halmy Ferencz lippai ügyvéd és lapszerkesztőnek Dölle Gyula volt kereskedelmi igazgató ellen, ifj. Steiner Károly szerkesztőnek Barát Armin szerkesztő ellen, Jovanovich Sander rékasi főszolgabírónak Róck Sándor volt korjegyző ellen. Reviczky Urbánnak Szabó Albert resincai lakos ellen indított sajtópöre.

— A város egészsége. A főorvosi jelentés az elmúlt februar hónapról már sokkal kedvezőbb adatokat tüntet föl. Az egészségi állapotok általában javultak, s különösen örvendetes javulás állott be a difteritissel, mely folyton csökken, s ma már csak szörványosan fordul elő. A múlt hó folyamán született összesen 86 gyermek, s elhalt 80 személy. A születések tehát 6 esettel mulják fölül a halálozásokat. A halálozási okok a következők voltak: Ragályos és járványos betegségek: ronsoló toroklob 20, hasibagymáz 2, váltóláz-senyv 1. A járványragályozó kórok közül járványos jellegű volt: difteritis. Egyéb betegségek: Veleszületett gyengeség 3, ránggörcs 6, tüdőlob 6, tüdőbég 1, tüdőgümőkór 10, bélhurut 6, hashágyalob 2, agyverőmleny 4, aggkór 8, sublinat öngyilkos 1, hörghurut 5, hűdeseb butaság 1, genyverőség 3, algörcs és dermeted 1.

Taviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése márczius 13-án.)

Budapest, márczius 13. (A „Torontáli“ ered. tavrata.) A képviselőház mai ülésen folytatott a kultuszminiszterium költségvetésének tárgyalását.

Terényi Lajos elfogadta a költségvetést és az eltevezeknek szemére vetette, hogy ígerete ellenere nem partolja a kormányt egyházi polukájában.

Ugron Gabor rendkívül éles beszédben támadja a kormányt. A kötelező polgári házasság eszmeje nem hatolt még be a nép szellemébe, azért a fakultatív polgári házasságot kívánja. A polgári anya konyvvezetéséről azt mondja, hogy azt csakis a kormány protegáltjának kedvéért akarják behozni. Surgeti a kath. autonómiát, a szegény papokról pedig a költségvetésben kíván gondoskodni. Hatarozati javaslatot nyújt be, mely szerint a kormány vegye le az egyházpoltikát a napirendről.

Vadnay hízlegőleg nyilatkozik a kormányról és a költségvetést elfogadja. Ezután Polónyi beszélt, kijelentven, hogy a polgári házasság és anyakönyvvezetés barajja, de ellensége a zsidó recepcziónak. Majd heves támadást intéz Tisza Kálmán es hívei ellen. (Óriasi nagy zaj. Polónyit a baloldalon eljenzik, jobbról pedig titakoznak. Perczekig tartó megújuló nagy zaj.)

Ezután Tisza István és Rosenberg kértek szót személyes megtámadtatás czimén. Utóbbi Polónyi azon szavaira, hogy azért nem kívánatos a recepczió, mert a zsidók nem magyarok, statisztikailag bizonyítja, hogy a zsidók e hazában második helyen állanak a magyarságot illetőleg.

Tisza alig volt képes beszédjét befejezni, folytonosan zavarták az ellenzék közbeszólásai.

Szenzációs hír.

Budapest, márcz. 13. (A „Torontáli“ eredeti tavrata.) A párisi „Figaro“ határozottan állítja, hogy a király azért hosszabbította meg a teríteli tartózkodását, mert magányában Károly Lajos főherczeg javára leendő lemondásával fogalkozott. E hirt a budapesti irányadó körök valótlannak mondják.

Megmérgezett tábornok.

Budapest, márczius 13. (A „Torontáli“ eredeti tavrata.) Petervárról távirják, hogy ott hitelesnek tartják a Daily Cronice azon híret, hogy Seremtyev tábornokot a nihilisták mérgezték meg. A nihilista bizottság ugyanis elhatározta, hogy a tábornokot, aki erélyes kezekkel üldözte a nihilistákat elteszi láb alól. A bizottság egyik tagjának sikerült a tábornok kesztyűjét mérgezett kezgyűvel kicserélni. A tábornok a cserét nem vette észre és belehalt.

Panamabotrányok.

Budapest, márczius 13. (A „Torontáli“ eredeti tavrata.) Párisból távirják, hogy Bourgeois igazságügyminiszter, a kire nevezve Couméné terhelő vallomást tett, beadta lemondását.

REGÉNY-GSARNOK.

Málnássyné.

— Elbeszélés. —

Irtá: Soosa Dezső.

31-dik folytatás.

És folyt a tánc, nő ekedő jökedv árját ragadva magával. Aranka önfelédit boldogsággal hajlotta fejet táncosai vállára, a kik ott veresnygték körülötte. Korda Sándor, a mint feladatát elvégezte, megkönnyebbült. Önmaga ismerte be, hogy elégtelelen tartozott annak, a kit egy meggondolatlan pillanatban megbántott. És már tudta, hogy az mitsem tud róla, assai a kituntetessel, a miben reszesztette, teljesen kiegyenlítettnek vette az egész dolgot és szinte jó kedve kerekedett tőle.

Míg ő a leányokat sorban megtánczoltatta, Battik Pista féltelen jó kedvvel igyekezett a hangulatot fokozni. Most az egész padon végig korecsolyázva hullott terdre valaki előtt, a másik percében mar onnet becselt a karzatról, melyen az egész város pipiske leányai össze voltak gyűlve és miután olyan mosdulatot tett, mintha te akarna ugrani, maga helyett valami nagy kabatot dobott le; aztán meg a czimbalmos asztalán jarta a kopogást, akkorakat visitva, hogy viszhangot adott.

De volt neki minden gótkerkedése mellett is hatarozott programja. Nem az a természet lakott benne, a mely mindig csak a maga javát kereste; o folyton a masok érdekét hajszolta s így most Sándor javára játszotta az intricus szerepet. Jól tudta o azt, hogy barajja fejében meg mindig az az esztelen fogadás motoszkál, adothat neki tanácsot. És most, hogy látta milyen jól sikerült az, közelebb hozni terekedett öket, minden egyéb melleggondolat, vagy csel nélkül. Talán csak, hogy az oregeket megboszanthassa vele.

Nagyon alkalmas volt erre Eliza kisasszony, a ki unalmas ven katonatisztekől körülvéve a nező szerepet játszotta. Hozzatekőzött es belevitte a táncba. Oh! nem hozta őt zavarba a magyar tánc meg a német tánc közötti különbség. Aztán odaut melle, mondott neki boldondabunai-bolondabbakat, úgy hogy vegre ajuldozott az a nevetésről. Mikor aztán a bizalmasság alapja meg volt vetve, a közlékeny német kisasszonytól kivette az elemudjukra, időöltésükre, toglalkozásaira vonatkozó legapróbb részleteket is, a melyekre — úgy hitte — szüksége lehet.

A szünóra alatt a huszárok behordták asztalokat és a terem egész hosszában egygye alkottak, a társaság pedig mintha csak egy család tagja volna, elhelyezkedett mellette. Korda Sándor egy ablak mélyedésén állt, elmélázva.

— Vezesd Málnássynét! — ugrott hozzá Battik Pista és egy utjában álló széket átugorva, mint aki előtt nincsenek akadályok, az asztalon keresztül bukfenczett talpra ugorva Eliza kisasszony előtt, akinek karját nyujtá. Korda Sándor is felvette szerepét és a szép asszonyt az asztalfőhöz vezette.

Igy hát neki is ott kellett helyet foglalnia mellette. A cseledleányok horidani kezdtek a tálat, a beszélgetés csoportonként megelénkült s a cigányzene hallgatókba kezdett. Az asztalfőnél életes asszonyosságok csoportja ült, süldő leánykakkal tarkázva, a kik a karzat magasából lezállítottak. Az élénkség itt látszott a legnagyobbak. Pista kést villát hajigálva és elkapva evett, fogai közé szorított poháról ivott, majd tálat tánczolta ott, a szék lábain ekvilibrista magát és végre elvette a cigánytól a hegedűt és sorba jarta a leányokat csigányosan beszélve.

— Mondja meg a kisasszony a nótáját könyörgöm, hadd buzzam a flibe.

— Esem azt a gyenyerűséges sép lekit kisasszony, adja nekem azt a libacsombot!

És kezeiben különféle ételekkel, a miket itt is ott is kapott, szünet nélkül játszva tette meg körutját, a mely mindentütt derűltséget keltett s a mit avval fejezett be, hogy egyik-másik szegénylős leánykának narancsot szedett elő a zsebéből, vagy garasokat sikkasztott a ruha-ujjába.

Eliza kisasszony nagyon genialis embernek tartotta, a nemzetes asszony csókolni valónak mondta és a huncutságain még Málnássyné is nevetett. Korda Sándor mulattatása mellett ugyan megunhatta magát, mert az elfogult volt és szóval, habár gyakran önfelédten nyugtatta a tekintetét szomszédnője szende arcán, gömbölyű karjain.

Battik Pista odalépett hozzá és megveregette a vállait.

(Folytatás következik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.
Főmunkatárs: Jurkovic Aladár.

